

РЕШЕНИЕ

№ 242

гр. Разград, 20.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – РАЗГРАД в публично заседание на дванадесети април през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ЦВЕТАЛИНА М. ДОЧЕВА**

при участието на секретаря **ГАЛЯ МАВРОДИНОВА**
като разглежда докладваното от **ЦВЕТАЛИНА М. ДОЧЕВА** Гражданско дело
№ 20233330100078 по описа за 2023 година

Предявен е иск по чл.26 ал.1 ЗЗД във вр. с чл.143 ал.1 и чл.146 ал.1 ЗЗП във вр. с чл.21 ал.1 ЗПК.

Ищецът Н. Д. И. твърди, че е страна по Договор за паричен заем № 935343 сключен с „Креди Йес“ ООД на 10.12.2022г. Съгласно чл.3 от Договора същият следва да върне сумата от 1210.68 лева, при сума на получаване 1000.00 лева, при ГПР 48.081 %, месечен лихвен процент- 3.330 %, при срок на кредита от 11 месечни вноски. При неизпълнение на чл.8 от Договора за предоставяне на обезпечение ищецът дължи неустойка в размер на 1022.32 лева, разсрочена на 11 вноски. Така уговорената клауза за неустойка в чл.8 от Договор за паричен заем № 935343 е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр.с чл. 143, ал.1 и чл.146 ал.1 от ЗЗП, както и поради нарушение на чл.19 ал.4 вр.с чл.21 ал.1 от ЗПК.

В правната доктрина и съдебна практика безспорно се приема, че накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД е налице именно, когато се нарушава правен принцип било той изрично формулиран или пък проведен чрез създаването на конкретни други разпоредби. Такъв основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. Тъй като става дума за търговска сделка, нормата от ТЗ, чрез която е прокаран този принцип е чл.289 от ТЗ, но общите правила на ЗЗД също намират приложение- чл.8, ал.2 и чл.9 от ЗЗД. Според задължителната практика на ВКС преценката дали е нарушен някой от посочените основни правни принципи се прави от съда във всеки конкретен случай, за да се даде отговор на въпроса дали уговореното от страните води до накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1 пр.3 ЗЗД.

Поради накърняването на принципа на „добри нрави“ по смисъла на чл. 26, ал.1, пр. 3 от ЗЗД се достига до значителна не еквивалентност на насрещните престации по договорното съглашение, до zlepоставяне на интересите на подзащитния ми с цел извличане на собствена изгода на кредитора.

В допълнение, клаузата за неустойка в чл.8 от Договор за паричен заем № 935343 е нищожна като противоречаща на добрите нрави и неравноправна по смисъла на чл.143, т.19 от ЗЗП, тъй като сумата която се претендира чрез нея в размер на 1022.32 лева е в размер над отпуснатия кредит. По този начин безспорно се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост. Принципът на добросъвестността е застъпен в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. В настоящия случай, със заплащането на сумата предвидена за неустойка, изцяло се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост

Именно и въз основа на това, така уговорената клауза за неустойка в чл.8 от Договор за паричен заем № 935343 е нищожна като противоречаща на добрите нрави и неравноправни по смисъла на чл. 143 от ЗЗП.

Предвидената клауза е и неравноправна по смисъла на чл.143 т. 5 ЗЗП, тъй като същата предвижда заплащането на неустойка, която е необосновано висока. В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. Разгледана в този аспект, клаузата на чл.8 от Договор за паричен заем № 935343 според които се дължи неустойка в размер на 1022.32 лева при неосигуряване на договореното в чл. 6 от договора обезпечение, се намира в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърлят риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение е пример за неустойка, която излиза извън присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Според т. 3 от ТР № 1 от 15.06.2010г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009г., ОСТК, нищожна, поради накърняване на добрите нрави, е тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. По посочения начин се заобикаля чл. 33, ал. 1 от ЗПК.

С процесната клауза на чл.8 в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение. В този смисъл е и т.32 от извлечение от протокол №44 на заседание на КЗП от 05.11.2015г. Неустойката по съществото си е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемодателя, която печалба би увеличила стойността на договора.

Основната цел на така уговорените клаузи е да доведът до неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още % от предоставената главница.

Наред с това, счита че клаузата на чл.8 е нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП. Съгласно чл.146, ал.1 от ЗЗП неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално. Процесната клауза не е уговорена индивидуално. Същата е стандартна и бланкетна, изготвена отнапред, като кредитополучателят няма възможност да влияе върху нейното съдържание към момента на сключване на договора. В този смисъл е и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Съгласно чл.21 ал. 1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. С предвиждането на такова обезпечение се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Безсъмнено събирането на такива разходи е част от дейността по управление на кредита и следва да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи / лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора /, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Налице е заобикаляне на разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК като с уговорката по чл.8 от Договор за паричен заем № 935343, се нарушава изискването ГПР да не бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМСН №426/2014г. Реално, чрез нарушаване на добрите нрави и чрез заобикаляне на императивната норма на чл.19, ал.4 от ЗПК и при несъблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване се калкулира допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва. Поради невключване на уговорката за неустойка в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2, т.1 от ЗЗП. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния размер на ГПР представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл.ЗЗП.

Моли съда да приеме за установено по отношение на ответника, че клаузата предвидена в чл.8 от Договор за паричен заем № 935343, сключен между страните, предвиждаща заплащането на неустойка в размер на 1022.32 лева, е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр.с чл. 143, ал.1 и чл.146 ал.1 от ЗЗП, както и поради нарушение на чл.19 ал.4 вр.с чл.21 ал.1 ЗПК. Претендира разноски.

Ответникът Креди Йес ООД излага доводи за нередовност на исковата молба за нередовна и

прави изявление за нейната неоснователност /по основание и по размер/.

Нередовността според ответника се състои в непосочване на доказателствата и конкретните обстоятелства, които ще доказва с тях, както и да представи заедно с нея всички писмени доказателства, което не е сторено. Към исковата молба липсват приложени подписани от ищеца Договор за паричен заем с погасителен план към него и Общи Условия към Договор за паричен заем № 935343 или заверен препис от същите, които се предполага да са предмет на настоящия спор представен за разглеждане пред съда.

Алтернативно /евентуално/ моли съда да задължи ищеца да представи разписани Договор за заем с погасителен план и Общи условия към Договор за заем № 935342/10.12.2022г.

Твърди, че в исковата молба ищеца е изпаднал в конкретика относно текстовото съдържание на отделни клаузи Договора за заем и от Общите Условия, които са били предоставени на ищеца и ако смята да черпи права и ги ползва като годно доказателствено средство за доказване на своите твърдения и искания то е длъжен да ги представи.

Ако ищецът представи такива претендира за възможност да заяви становище и представи доказателства.

Съдът, след като взе предвид становищата на страните, като прецени събраните по делото доказателства по вътрешно убеждение и съобрази приложимия закон, прие за установено от фактическа страна следното:

Сключеният между ищеца и Креди Йес ООД договор за паричен заем №935343/10.12.2022г. е втори между тях. Същият е за сумата от 1000лв., дължима и all месечно вноски от 110.06лв., ГПР 48.081%, МЛП 3,333%, дата на последно плащане 10.11.2023г. с обща сума за плащане 1210.68лв. В представеният от ищеца договор липсва негов подпис, както и отбелязване в чл.6 на обезпечението, което следва да се предостави. Ответникът също представя екземпляр от договора /л.39-40/, подписан от двете страни, като в чл.6 има отбелязване в квадратчето срещу обезпечение №4-Ценна книга издадена в полза на заемотателя.

В чл.6 страните по договора за уговорили обезпечение на договора с гарант/и, отговарящ/и на условията на чл.10 ал.1 т.2 от ОУ и с още идно от посочените по-долу обезпечения, по избор на заемотателя: ипотека; особен залог; банкова гаранция; ценна книга в полза на заемотателя. В чл.8 е уговорено, че ако заемотелят не предостави договореното в чл.6 обезпечение, дължи неустойка в размер на 1022.32лв. , с начин на разсрочено плащане подробно посочен в погасителния план/10 вноски по 92.94лв. и 1 по 92.92лв./.

Анализът на установената фактическа обстановка, налага следните правни изводи: Предявеният иск е основателен. В чл.6 от процесния договор заемополучателят се задължава в срок от три дни от сключването му да осигури обезпечение-един поръчител, отговарящ на изискванията на чл.10 ал.2 т.1 ОУ и по избор: ипотека върху недвижим имот, особен залог върху движимо имущество, банкова гаранция или издаване на ценна книга, като само в екземпляра на ответника е посочено обозначение „ценна книга“. При неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение съгласно чл.8

заемополучателят дължи неустойка в размер на 1022.32лв., която следва да престои разсрочено заедно с погасителната вноска, в размер на по 110.06лв., с което месечната вноска по договора става 203лв.

Първият довод на ищеца за нищожност на клаузата, поради противоречие с добрите нрави съдът споделя изцяло. Съобразявайки последиците от неизпълнение на задължението за предоставяне в срок от три дни след падежа на допълнително обезпечение, в случай на неплащане на текущо задължение на посочения в договора падеж, съдът намира, че неустойката не зависи от вредите от това неизпълнение и по никакъв начин не кореспондира с последиците от него. Действително уговорената неустойка има санкционна функция, но уговореният размер е прекомерен и надвишава стойността на кредита, и поради това уговорката се явява в противоречие с обезщетителната функция на неустойката. Включена по този начин неустойката по същество е добавък към възнаградителната лихва на кредитора, предвид условията, на които трябва да отговаря допълнителното обезпечение, и поради това го обогатява неоснователно, което противоречи на принципа за справедливост в гражданските правоотношения. Изхождайки от тези мотиви, съдът намира уговорката за неустойка за противоречаща на добрите нрави и поради това нищожна на основание чл.26 ал.1 пр.3 ЗЗД и чл.33 ал.1 ЗПК.

Клаузата за неустойка в чл.8 освен нищожна като противоречаща на добрите нрави е и неравноправна по смисъла на чл.143 т.19 от ЗЗП, тъй като сумата която се претендира чрез нея в размер на 1022.32 лева е в размер над отпуснатия кредит от 1000лв. По този начин безспорно се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост. Принципът на добросъвестността е застъпен в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на едната страна за сметка на другата. В настоящия случай, със заплащането на сумата предвидена за неустойка, изцяло се нарушава принципа на добросъвестност и справедливост.

Клаузата на чл.8 е неравноправна и по смисъла на чл.143 т.5 ЗЗП, тъй като същата предвижда заплащането на неустойка, която е необосновано висока. В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от Преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008г. относно договорите за потребителски кредити. Разгледана в този аспект, клаузата на чл.8 от Договор за паричен заем № 935343 според които се дължи неустойка в размер на 1022.32 лева при неосигуряване на договореното в чл. 6 от договора обезпечение, се намира в пряко противоречие с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобни уговорки прехвърлят риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение е пример за неустойка, която излиза извън

присъщите си функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. Според т. 3 от ТР № 1 от 15.06.2010г. на ВКС по тълк. дело № 1/2009г., ОСТК, нищожна, поради накърняване на добрите нрави, е тази клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. По посочения начин се заобикаля чл.33 ал.1 от ЗПК.

С процесната клауза в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение. По съществото си неустойката е добавък към възнаградителната лихва и в този смисъл би представлявала сигурна печалба за заемодателя, която печалба би увеличила стойността на договора. Основната цел на така уговорените клаузи е да доведат до неоснователно обогатяване на кредитора за сметка на кредитополучателя, до увеличаване на подлежаща на връщане сума допълнително с още 100% от предоставената главница.

Съдът намира твърдението на ответника, че не е налице неравноправност, тъй като клаузата за неустойка е уговорена индивидуално за недоказано. Видно от представените договори между страните, уговорените обезпечения по вид и срок са еднакви, както и дължимостта на неустойката. Същата е стандартна и бланкетна, изготвена отнапред, като кредитополучателят няма възможност да влияе върху нейното съдържание към момента на сключване на договора. В този смисъл е и Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Съгласно чл.21 ал.1 ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. С предвиждането на такова обезпечение се заобикаля и разпоредбата на чл.19 ал.4 ЗПК. Събирането на такива разходи е част от дейността по управление на кредита и следва да са включени в годишния процент на разходите. Съгласно чл.19 ал.1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи и бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Налице е заобикаляне на разпоредбата на чл.19 ал.4 от ЗПК като с уговорката по чл.8 от Договор за паричен заем № 935343, се нарушава изискването ГПР да не бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута определена с ПМСН№426/2014г. Реално, чрез нарушаване на добрите нрави и чрез заобикаляне на императивната норма на чл.19 ал.4 от ЗПК и при несъблюдаване на основния правен принцип, забраняващ неоснователно обогатяване се калкулира допълнителна печалба към договорената възнаградителна лихва. Поради невключване на уговорката за неустойка в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. Посочването в договора на размер на ГПР, който не е реално прилагания в отношенията между страните представлява заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2 т.1 от ЗЗП. С преюдициално заключение по дело С-453/10 е прието, че използването на заблуждаващи търговски практики, изразяващи се в непосочването в кредитния контракт на действителния

размер на ГПП представлява един от елементите, на които може да се основе преценката за неравноправния характер на договорните клаузи по смисъла на чл.143 и сл.ЗЗП.

На последно място ответникът превратно тълкува разпоредбата на чл.10 ал.4 ЗПК относно едностранната промяна на общия разход по кредита, която изисква едностранната промяна на общия разход по кредита за потребителя при наличието на две едновременно съществуващи условия: 1. в договора за кредит изрично е предвидена възможност за увеличаване и за намаляване на общия разход по кредита; 2. обстоятелствата, приложими към промяната на общия разход по кредита, да са описани в договора, обективно са обосновани и не зависят от волята на кредитора.Видно от представения договор не е предвидена възможност за намаляване на общия разход по кредита. Така посочените от кредитара обезпечения задължително поръчителство на лице,отговарящо на поставени от кредитора завишени критерии и по избор на длъжника още едно обезпечение еднозначно налага извода,че общия разход по кредита зависи от волята на кредитора.

С оглед изхода на спора на ищеца се следват сторените по делото разноски от 50лв., а на процесуланият му представител следва да бъде определено минимално адв.възнаграждение по чл.38 ал.2 във вр. с ал.1 т.2 от ЗА в размер на 402лв.

По гореизложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН в отношенията между Н. Д. И., ЕГН ***** с постоянен адрес ***** и "Креди Йес" ООД, ЕИК200688545, седалище и адрес на управление: гр.Хасково,ул.Лозарска №12, преставлявано от Владислав Инджов, чл.8 от сключения между тях Договор за договор за паричен заем №935343/10.12.2020г., предвиждащ заплащането на неустойка в размер на 1022.32лв., дължима при непредоставяне на обезпечение по чл.6 от договора в тридневен срок от сключването му, поради противоречието му с добрите нрави и неравноправност на клаузата.

ОСЪЖДА Креди Йес ООД да заплати на Н. Д. И. сумата от 50лв./петдесет лева/съдебни разноски и на адв.Д. В. М. сумата от 402лв./четиристотин и два лева/ адв.възнаграждение по чл.38 ал.2 ЗА.

Решението подлежи на въззивно обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните пред Разградския окръжен съд.

Съдия при Районен съд – Разград: _____